

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 25 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, április 15.

Heves harcok az orosz és olasz fronton.

Budapest, április 14. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Vonalaink a Strypa alsó folyásánál a Dnyeszter melletti és Csernovictól északkeletre tegnap heves ágyutüz alatt álltak. Ejjel a Strypa alsó folyásának torkolati szögében és Bucactól délkeletre hevesebb előtárharcokra került a sor, a melyek részben még tartanak. A harmező legdélibb részén egy előretolt sánc védőt a főállásba vontuk vissza. Jaslowictól északkeletre is behatolt az ellenség egyik előállításba, de gyors ellentámadással ismét kivetettük onnan és ez alkalommal egy orosz tisztet, három zászlóst és egyszáz embert eltoztunk. A Bucactól Cortkowba vezető országuton egy osztrák-magyar portyázó különítmény rajtaütéssel hatalmába kerítette egy orosz előállást. Az ellenség tüzérsége József Ferdinánd főherceg hadseregének arvonala ellen is fokozott tevékenységet fejtett ki.

Olasz hadszíntér:

Az ágyuzást, amennyire azt a látási viszonyok megengedték, mindkét fél részéről tegnap is folytatták. A Mrzli Vrhen csapataink elfoglaltak egy előállást és az ismételt ellentámadásokat az olaszok súlyos veszteségek mellett visszaverték. Flitschnél és Pontelánál tüzérségünk erőteljes tűz alá vette az ellenséges állásokat. A turoli arvonalon az ellenség több helyen támadott. Kísérleteit, hogy a Sugana szakaszon a Novatedo mindkét oldalán emelkedő magaslatokon állásainkat megszeresse, visszavertük. A Tonale országuton csapataink ma éjjel a védőfalat Speranetól délre odanagyták és a legközelebbi állást tartják erősen megszállva. Az Adamello területén alpinik megszállták a Dosson di Genova határ-negygerincet. A stilti nagótól délre az ellenségnek a Monte Scoriuzzo elleni támadása megúsult.

Délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan. Főfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ellenséges repülők bombatámadása Gjevngeli ellen.

Berlin, április 14. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A helyenkint élénk és a Maas területén heves tüzérségi harctól eltekintve, nincs lényeges jelenteni való. Ágyutüzünk a Maas balpartján megkísérelt támadásokat már kiindulásuk helyén eltojtotta.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregénél a Garbunowska környékén (Dünaburgtól északnyugatra) és a Narocától délre elhatárolt ellenséges előretörések véresen visszaverettek. Epegy eredménytelenek maradtak Lipot bajor herceg tábornagy hadseregénél az orosz osztagoknak a Serweischnei levő állások ellen (Zirintól északra) intézett támadásai.

Balkán hadszíntér:

Az ellenség tüzérsége tegnap a Vardartól keletre időnként élénk tevékenységet fejtett ki. Az április tizenkettődikéről tizenharmadikára virrado éjjel ellenséges repülők eredménytelenül dobtak bombákat Gjevngelire és attól keletre Bogorodicára. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kitchener dandárjai szenvedtek vereséget az irakfronton.

Konstantinápoly. A főhadiszállásról jelentik április 13-áról:

Irak-front: Változás nincs. Az ellenség azzal van elfoglalva, hogy erőtlen munkálatait kiterjessze. Az április 7-én lefolyt csatában elesett harmező ellenséges katona. Pontos megállapítások szerint ezek a katonák a Kitchener féle tizenharmadik angol hadosztályhoz, főleg annak két dandarához tartoztak. A győzelmünkkel végződött csatában negyvenkilenc elesett, százhatvannyolc megsebesült és nyolc eltűnt emberünket veszítettünk.

Kaukázusi front: A rossz időjárás következtében a Csurdú völgyben csak jelentéktelen harcok voltak.

Dardanella-front: Egy ellenséges cirkáló és több monitor időről-időre eredménytelenül lőtték az Ari Burnu környékét. Tüzérségünk viszonzta a tüzet és meggátolta, hogy az ellensé-

ges flotta közelről kövöldözzön. Szmirnánál egy ellenséges cirkáló többtorpedónaszád kíséretében Küsztenidil szigetének déli része ellen intézett támadást. Ágyúink az ellenséges hajókat tüzelésükkel elűzték.

Három millió tonna angol hajó pusztult el.

(A buvárhajóharc-újabb eredményei.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest—Bécs, április 14.

Hága. A Daily Mail tudósítója Anglia legnagyobb hajóstársaságától megtudta, hogy Anglia a háború kitörése óta kilencszázötven hajót vesztett, melyeknek ürtartalma meghaladja a három millió tonnát.

Buvárhajók a Földközi tengeren.

Barcelona. A Jaime nevű hajó ideérkezett és magával hozta a Véga nevű francia hajó hajótöröttjeit. A Végát egy német tengeralattjáró hajó állította meg, amely előzőleg elsüllyesztett egy tízszáz tonnás angol gőzöst és egy orosz vitorlást. A tengeralattjáró néhány percet adott a hajónak a rajta levők menekülésére, azután egy torpedó és két ágyúlövéssel elsüllyesztette a hajót. A Véga annak idején a Princes Asturia spanyol gőzös 143 utasát mentette meg. A hajón egy tiszt és harminchárom főnyi legénység volt.

Barcelona. A Villéna nevű hajó ma ideérkezett és az Argus nevű tizenkétezer tonnás angol hajó legénységét hozta magával. A Majorca gőzös ugyancsak ideérkezett az ezerkilencszáz tonnás Borlock elsüllyesztett angol gőzös legénységével.

Basel. A Secolónak jelentik Genuából: A központi hatalmak tengeralattjárói uralták a Földközi-tengert. Savonnan és Genuába 90.000 tonna szénnek kellett volna érkeznie Olaszország részére, azonban ez a szállomány eimaradt, mert az ellenséges buvárnaszádok elsüllyesztették a hajókat.

A Lloyds jelentésel.

Rotterdam. A Courant jelenti: Lloyds jelentés szerint az Alocny nevű gőzösnek, a mely március 29-iken Havreból Svainsóba indult, nyoma veszett.

London. A Lloyds jelenti: Az Anfu nevű 3600 tonnás gőzös április 11-iken megtorpedozták és elsüllyesztették. Ugyancsak torpedóval elsüllyesztették a 3000 tonnás Adamson nevű gőzöst is. A legénységet megmentették.

London. A Lloyds jelenti: A Savalyon nevű angol vitorlást torpedónaszád elsüllyesztette. A legénység tizenketten embere megmenekült.

Uj közkórház és gyermekvédelem.

(Nagy Sándor dr. telebbez a közgyűlés határozata ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 14.

Valami hirtelen sietség lázával Arad város nagy gyermekvédelmi akcióba kezdett. Kedden az egészségügyi bizottság tárgyalta sebel-lobbal azt a tervezetet, hogy az Andrányi és Neuman Samu gyermekkórházakból miként lehetne nagy anya és gyermekvédő gyógyító intézetet fejleszteni. Szerdán a tanács már ki is tűzte a csütörtökre meghosszabbított pótközgyűlésre az ügyet és a közgyűlés tegnap csakugyan el is határozta, hogy a Spitzer-féle hagyatéék 534.000 koronáját, amit a háboru előtt a vármegyével közösen építendő új közkórházra ajánlott fel a város, a gyermekvédelmi intézményekre használja fel. Sokan voltak, akik melancholikusan konstataáltak ennek a lázas sietléssel felszínre hozott határozatnak kegyelet-sértő mellékizét és talán kissé túlzottnak talál-
ták azt a hevülést, amellyel a város siet meg-
szabadulni Urbán Iván báró szép gondolatától az új közkórháznak a testvér törvényhatóság által közösen leendő telepítésétől.

Nem tér szó ahoz, hogy a gyermekvédelem, különösen most a háboru után, fontos feladat lesz és hogy a gyermekkórház kibővítése szükséges. Azonban a csütörtöki közgyűlésen elfogadott terv csak terv, amelyet ma és belátható időn belül úgy sem valósíthatnak meg, tehát nem egészen érthető, hogy miért volt a nagy sietség. A közgyűlés határozata ellen különben Nagy Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tag telebbezést adott be.

Telebbezésében emondja, hogy a város határozata, amellyel a közkórház építésére már megajánlott Spitzer-hagyatékokat visszavezi, méltánytalan és igazságtalan. Erőszakolt megokolás az, hogy a város a Spitzer-alapot azzal a feltétellel adta a közkórház céljaira, ha Arad megye 1915-ig megkezdi az építkezést. A megye a háboru miatt nem építtetett. A világháboru alatt bíróságok sokkal nagyobb és kisebb ügyekben is vis malornak tekintették a háborut, nagy méltánytalanság épen a város részéről, hogy a háborus esztendőben lehetetlenné vált kórház-építkezés elmaradását kifogásnak használja fel. Jogilag is vitás, hogy jogában van-e a városnak előbbi határozatát visszavonni.

— De nem is ez a határozat valódi indoka — mondja a telebbezés — hanem az a kicsinyes féltékenykedés, hogy mi lesz az új kórház kapuja fölé írva: megyei kórház vagy városi kórház, ki dirigál benne: alispán vagy városi tanács. Szomorú ezt konstataálni, mert ez meliélkes kérdés. A fontos itt az, hogy kinek kell az új közkórház, ki fogja használni? Nyilvánvaló, hogy tulajdonképp részben aradiak, Arad város polgárai. A megyének van másik kórháza is Borosjenőn, a békési határhoz közelebb eső vidékről a gyulai kórházba mennek, de aradi ember nem mehet máshová. Akármilyen felírás is lesz a kapuján: az új közkórház épen a miénk lesz, mint a mostani.

Nagy Sándor dr. telebbezése második részében egészen nyíltan rámutat arra, hogy az erőszakolt alapon hozott határozat mögött hajszát lát.

— Más városban — írja őszinte soráiban — örvidenének, hogy a város egyetlen kór-

háza élén olyan országos nevű, nagyképzett-ségű, elismert sebészt látnak, aminő Zimmermann Károly dr. Máshol örömmel és sietve gondoskodnának arról, hogy a kitűnő orvos vezetése alá modern, első rangban felszerelt kórházat adjanak — hiszen esodálattal kell látnunk, hogy milyen óriási és gyönyörű munkát produkált a háboru alatt a régi kórházban. Nálunk Aradon azonban elkedvetlenül Zimmermann dr.-t. A város közgyűlésében abszolút okos beszédben vitáztatott rá tegnap az igazgató-főorvos a kórházkérdés minden részletére és csak azokat nem győzte meg, akik nem akarták, vagy nem merték meggyőzteni magukat.

A telebbezés végül azt kéri, hogy a csütörtöki határozatot megsemmisítve a belügy-miniszter a háboru végeig hagyja érvényben azt a múlt határozatát Arad törvényhatóságának, amellyel már odaadta a Spitzer-alapot az új közkórház céljaira.

Katonaszabaditással vádolt orvosok.

(Tárgyalás a szegedi hadbírósnal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, április 14.

A szegedi honvéd hadosztálybírósnak ma kezdte meg a verseci katonaszabaditási bűnügy tárgyalását. A szegedi hadbírósnak csak három vádlott, Kende József dr., Ananiev János és Prosteán Oktáv dr. ügyében ítélik. Trebitsch Gyula dr., Balogh Zsigmond dr. és Fitz József dr. orvosok ellen a temesvári cs. és kir. hadbírósnak folyik az eljárás. A szegedi tárgyaláson mint tanuk szerepelnek, Kende dr. és Ananiev feleségével együtt, akik ellen szintén fölmerült terhelt bizonyíték a vizsgálat során. Kohn Emil dr., akit a katonaszabaditási ügyben szintén megvádoltak, agyonlőtte magát Versecen.

A tárgyaláson Lipmann Lajos ezredes elnököl. A tárgyalást Szerdahelyi László alezre-des-hadbíró vezeti, a tanácsban résztvesznek Annau Adám őrnagy, Boros József dr. ezred-orvos, Reichardt Péter dr. főorvos, pótbíró Tauber Oszkár főhadnagy, Jegyző Papp Tivadar dr. főhadnagy. A vádhatóságot Kiss Dezső dr. főhadnagy-ügyész képviseli, a vádlottakat Poós Gyula dr., Vajda Mihály dr. főhadnagy és Pistor Egon dr. védik. Szakértőül beidéz-ték Tóth Lajos dr. főorvosot és Wolf Ferenc dr. ezredorvosot.

A tárgyalás megnyitása után megállapították a vádlottak nacionáléját, Kende József dr. elmondja, hogy 1864-ben született Versecen. Nős, egy fia van a harctéren. Egyetemi, tisztiorvosi és egészségügyi tanári képesítése van. Gyakorló orvos, a munkásbiztosítónak és a vasutnak is orvosa. Mint napidíjas orvos működött a verseci honvéd pótzászlóaljnál. A jubileumi emlékérem tulajdonosa.

Ananiev Adám 1872-ben született. Nős, családos. Két gyermeke van. Korosmája van, a háboru elején mint napidíjas alkalmazták a verseci városházán. Vagyonos, háza van Versecen. Büntetlen előéletű. A népiölköli szemlén alkalmasnak nyilvánították, de nem teljesít katonai szolgálatot.

Prosteán Oktávián dr. 1873-ban született. Lugoson. Nős, egy gyermek atyja. Munkáspénztári orvos. Vagyonos. Mint főorvos működött a verseci honvéd pótzászlóaljnál. A jubileumi emlékérem tulajdonosa.

Kende dr. és Ananiev a tárgyalás napjáiig vizsgálati tozságban voltak a szegedi honvéd-kerületi tozságban. Prosteán dr.-t időközben szabadon bocsátották. A letartóztatás még a múlt év júniusában történt. Kende József dr.-t és Ananiev Jánost a katonai btkv. 327. paragrafusába ütköző, az állam hadereje ellen elkövetett bűntettel, mint tettestersakat, Prosteán Oktávián dr.-t hivatalos, vagy szolgálati hatalommal való visszaélés bűntettével vádolja a honvédugyészség.

Kiss Dezső dr. ügyész a vádlottak nacionáléjának megállapítása után a nyilvánosság-nak a tárgyalásról való kizárását kérte.

— Katonai szolgálati érdekből — mondta az ügyész — a katonai btk. 258. §-ának első bekezdésére való hivatkozással inuitványozom a zárt tárgyalás elrendelését. A tárgyaláson olyan visszaélések derülhetnek ki, amelyeknek nyilvánosságra való jutása alkalmat szolgáltatna arra, hogy az alárendelt katonai személyek bizalmát csokrentse.

A védők közül Pistor Egon dr. nyilvános tárgyalás megtartását kérte. Amennyiben a hadbírósnak zárt tárgyalást rendelne el, bizalmiérti részvételének engedélyezését. A bíróság tagjai visszavonultak tanácskozára. Rövid szünet után a tárgyalás-vezető alezre-des hadbíró kihirdette a határozatot.

— A hadbírósnak katonai szolgálati érdekből a nyilvánosságnak a tárgyaláson való részvételét csak a tanuk megjelenéséig engedélyezi.

— Eltekintve a bűnperben szereplő tiszt személyektől, — indokolta a határozatot az alezre-des-hadbíró — a vádbeli esakelmény nem csak utmutatásul szolgálhatna másoknak, de a katonai személyek kedélyhangulatára is bántólag hatna.

Prosteán dr. védője bizalmiértként megnevezte védece atyját, Prosteán Miklós dr.-t és sógorát, Spatareu Kornél dr.-t. Az ügyész az utóbbinak a tárgyaláson való részvételét kifogásolta, minthogy a tárgyalás során szükségesnek mutatkozhat tanuként való kihallgatása. A bíróság elutasította Spatareu dr. bizalmiértinek való megnevezését. A többi védő nem nevezett meg bizalmiértit.

Az elnök ezután beszélt a tárgyalóteremben a tanukat. Otvan tanut idéztek be a tárgyalásra, akik közül uzenőten nem jelentek meg. A bíróság az ügyész és a védők indítványára a tárgyalás megtartását rendelte el.

A kihallgatóság ezután kivonult a teremről. A tanuk kihallgatására csak holnap kerül a sor. A tárgyalás előrelátzatólag öt napig tart.

Aradiak a wolhyniai fronton. F. Adott aradi művezető írja az orosz harctéren: Wolhynia frontunk a repülőgépek napokig tartó terepszemléje után megelégnült. Szomszéd-ságunkban március 31-én az ellenség körül-ből 1000 lépésnyire kiterjedő fronton támadást indított, de tüzersegünk gyors akcióba lépése és csapataink kitörése a támadást vissza vetette. Ugyanekkor éjjel V.-nél erős tüzersegű harcra csapataink kitörték a védő-állásból és az oroszokat az előretolt állásaik-ból kiveték, az előretolt állásokat széjjel rom-bolíták, ezután visszatértek főállásaikba. Vesz-telegeink említésre sem méltók. A védőállás-ban pedig napok eltelnének, míg egy-egy köny-nyebb sebesülés történt.

Burián báró és Bethmann Hollveg tanácskozása.

(A külügyminiszter berlini útja. — Fogadtatás a német fővárosban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 14.

Beavatott forrásból jelentik, hogy Burián báró külügyminiszter berlini utazása nem függ össze semmiféle aktuális eseménnyel vagy szükséggel. Csakis folyó ügyekről fog tárgyalni a német birodalom fővárosában. Az a bizalomteljes viszony, amely a két szövetségest összeköti és amelyet a háború napról napra igazol és erősít, most is meg fog nyilvánítani az újabb találkozás alkalmával, aminek bizonyára érezhető hatása lesz. Bethmann-Hollveg és Burián báró a szövetséges hadseregek szakadatlan sikere után látják újra viszont egymást, abban a jogos feltevésben, hogy nemzeti helyzetünk a jövőben is olyan kedvezően fog fejlődni, mint eddig. Az összejövetelt különben már korábbi időre tervezték, azonban el kellett halasztani a birodalmi kancellár elfoglaltsága miatt.

Berlin. Burián külügyminiszter ma délelőtti érkezett. A minisztert Hohenthohe herceg, a berlini osztrák-magyar nagykövet a követség egész személyzetével fogadta. Burián báró a Hotel Adlonban szállt meg. Tizenket órakor Bethmann-Hollveg birodalmi kancellárhoz ment, akivel tanácskozásokat folytatott. Délelőtt Bethmann-Hollveg dejeuner adott Burián úszteletére, melyen megjelent Hohenthohe herceg és Larisch grot követsegi tanácsos is. Este Hohenthohe herceg nagykövet a délutáni adott, melyen Burián baron kívül megjelent a birodalmi kancellár, Jagow és Zimmermann külügyi államtitkarak.

Mindent Luganóból jelentenek . . .

(Idült a határszélen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Arad, április 14.

Vannak olyan napok, amikor az újságoknak majdnem minden fontosabb sürgőnye így kezdődik: „Luganóból jelentik...” A tájékoztatlan olvasó azt hiszi, hogy Luganó, ez a svájci határvároska, magába egyesíti Európa minden szenzációját, itt adnak egymásnak találkozt a hadviselő államok és a semleges országok összes békekövetei. Hirschfeld Lajos most a Pester Lloydban kedvesen gúnyolja ki ezeket a „luganói jelentéseket” és azokat, akik e híreket szétkürtölik a világba.

— Ez ellen már nem lehet fenni — mondja a cikkíró. — Ez az én sorsom: ahová én megyek, ott semmi se történik. A legnagyobb szenzációk elmúlnak, a legkiválóbb nevezetességek elmúlnak, ha én valahová megérkezem. A lapok folyton telve vannak Luganóból származó szenzációs jelentésekkel és én most itt vagyok a svájci városkában, amely az olasz határon fekszik és semmit se látok a nagy szenzációkból. Cadorna hadi jelentései, az olasz államtörténeti nyilatkozatai, D'Annunzio repülő próklamációi mind Luganóból származnak. S én még se látok itt semmi rendkívülit. Talán bennem van a hiba?

Amikor megérkeztem, egyelőre semmi különösöt se fedeztem fel. A vasúti állomástól a tóig az út egészen egyhangu, üres, mert alig látni néhány embert. A hotel se tette rám a szenzáció benyomását. A portás csodálkozva kérdezte tőlem, hogy mit óhajtok, s amikor kijelentettem, hogy egy ideig itt szeretnék maradni, a főpincér olyan szemeket meresztett rám, mintha azt mondta volna:

— Ez egy különös ember lehet!

Amikor az étterembe léptem, ott csak hatvan ülték és 70 villanylámpa égett; könnyű volt megszámálni, hogy velem együtt minden személyre tíz láng jutott. Egy üres fürdőhely olyan, mintha egy vidám szindarabot üres színház előtt látogatnánk. Én nagyon egyedül éreztem magam a városkában és elhatároztam, hogy lemegyek sétálni a tó partjára. A fürdőház kijelentése előtt, hogy itt rendkívül

sok előkelő diplomata szokott tartózkodni, azonban én azt hiszem, hogy ez nem egyéb, mint fürdőpolitika. Hamarosan meggyőződtem róla, hogy olyan idillikus, egyszerű helyet, mint Luganó, én még nem láttam. A kávéházban a vért politikai előkelőségek és a Vatikán békekövetei helyett egyszerű hallgatag öreg urakat találtam, akik jóízűen szürcsölték a bajor sört és olvasgatták a cenzura-foltostól ragyogó „Corriere” és „Avanti” legutóbbi számát.

Láttam már, hogy nem marad más hátra, minthogy közelről megnézzem az olasz határt. Nagyon ócska öröm az, ha villamossal elmegyünk az olasz határra, Ponta Trézába. Ez kettős falu: az egyik része svájci, a másik pedig olasz. A kettő között folyik a Tréza folyó, amely határt alkot a két ország között. A két falut hid köti össze. A hid innenső oldalán svájci katonák kivont karddal állanak, s a hid közepén olasz színekkel tele mázolt tábla van ezzel a felirattal: *Olaszország felé.* A tulsó oldalon vasláncot húztak a hid kijáratá elé és ott vámőrök várják az idegent csukaszürke uniformisban. A kalapjuk hasonlít az alpiniekéhez. A hid közepéről kényelmesen belátni az ellenséges országba, azonban semmi különös benyomást sem nyer a szemlélő. Az ellenséges állam határára való utazást a háború alatt sokkal romantikusabbnak hittem, pedig most már látom, hogy Bécsben valamely vasút állomásból való kiindulás sokkal regényesebb és kevésbé költségesebb. Mit lát az ember egy ilyen faluban? Fésületlen asszonyokat és mosdatlan gyermekeket. Aztán hajóra ültem és a luganói tavon hajóztam egészen Campione olasz faluig. Ez a falu szintén a határon van, azonban teljesen beleékelve a svájci környezetbe. Egy svájci utas arról biztosított engem, hogy ebben az olasz faluban egészen bátran kiszálhatok, mert nem fognak el, azonban a határőröket látva, még sem mertem megkockázni. Esetleg hadifogságba vetettek volna és a legközelebbi olasz újságok nagy betűkkel jelentették volna: „Nagy győzelem Campione-nál, Luganóból jelentik: „A száraz földön és a vízen nagy győzelmet arattunk.” Az én szerény személyem távirati alany lett volna ahhoz, hogy egész divízió elfogatásáról irjanak. Ilyen luganói eseményt — köszönök szépen.

A verduni harcok titka.

(A Barthou-miniszterium a látóhatáron.)

Távirati tudósítás.

Bécs, április 14.

Egy párisi telegramm arról ad számot, hogy Verdunnál eddig százötvenezer embert és kétszáz ágyút vesztek a franciák. Rettenetes veszteség, amelyet még súlyosabbá tesz, hogy Verdun előtt a francia sereg helyzete egészen reménytelen. Felöltik a kérdést, vajon miért tartják a franciák ezt az állást? A francia határon átszűrődő hírek egyszerű magyarázatával szolgálnak ennek a különben valószínűleg érthetetlen körülménynek. Verdun mögött ott áll reszkette, halálra váltan, az egész francia közvélemény. Ha Verdun februárban elesik, a fölkázott közhangulat nemcsak a Briand-kabinetet söpörte volna el, de Franciaország politikai állapotainak teljes telfordulása is a következménye lett volna. Ezért védtek kétségbeesetten és minden áldozat dacára tartják most is, azzal nem törődve, hogy a német támadások fölmozsolják a frontot s fölemészlik egész jövő évi nyári erejüket. A francia politika vezetői hozzá akarják szoktatni a nemzetet Verdun elvesztésének gondolatához, amit nem bírt volna elviselni, ha hirtelen csapásként éri. Ezért bukott meg Gallieni hadügyminiszter, aki a francia vonalakat hátrább akarta vonni. Verdun jóformán a köztársaság fennállását, az opportunist oligarchia vezetésének fennmaradását jelenti.

A francia köztársaság doktori Franciaország életét krónikus betegségtől kevésbé féltik, mint egy hirtelen lázot, vagy egy szerencsés amputációtól. A francia hadvezetőség tehát minden tartalék föláldozásával is védte Verdun. Ezzel a párisiak időt nyertek, hogy magukhoz térjenek, sőt még azt a gondolatot is megszokták, hogy Verdunnek az a hivatása, hogy gyöngítse a német offenzívát és hogy tulajdonképpen Consenvoyetól Bethincourtig „hátralelé győzzen”. Ezzel a szövetségesek is időt kaptak ahhoz, hogy a tehermentesítő offenzívába fogjanak. Minden esetre az uralkodó oligarchia megmenekült a legnagyobb gondtól és ahhoz is módja volt, hogy a kullisszák mögött készenlétbe állítsa az új miniszteriumot. Barthou, aki tudvalevőleg a harmadik köztársaság egyik legkönnyebb lelkiismeretű politikusa, választották ki arra a szerepre, hogy Briand lemondása esetén végigjárja a darabot. A Barthou-kabinet egyet jelent azzal, hogy Poincaré is megmarad az éltségében.

Természetes, hogy közben a párisi és a vidéki újságolvasókat a verduni küzdelem katonai fejlődéséről ügyes kötéltáncokkal ámitották. Így ment ez a Beaumonti erődötől fogva, egészen az utolsó óráig. Ha ez a politikai kalkuláció helyesnek is látszik, végső eredményében az időnyerés nem jelent sikert és ha a pánikot el is kerültek, a verduni elvétel olyan nagy, hogy előbb, vagy utóbb, egyenesen, vagy közvetve, ugyanazzal a hatással fog járni, amely februárban az első megdöbbenést követte volna. Hogy Párisban számolnak-e ezzel, nem tudni, de sok jel elárulja, hogy a franciák hangulatának lerongyolódása az utolsó hetekben sokkal nagyobb lett, mintsem a francia hadsereg nagyszerű magatartása után gondolná a tehetősebb néző.

A verduni példa jellemzi a szövetségesek egész hadviselési módját, amelyvel a háborút minden áron huzni-halasztani akarják, még ha

ehhez katonai és politikai narkotikumok mesterséges eszközeit kell is használniok. Ezek a szerek azonban a haldokló organizmust legfeljebb új erőtesztésre tehetik képessé, de a fejlődés áradatát nem terelhetik el medréből. Még Franciaország sem, amely pedig annyira hajlik az álmokra és az illúziókra, élhet és harcolhat egy görcsös erővel rákényszerített zűnangulatban. Az a rendíthetetlen támasz, melyet az osztrák-magyar és a német keleti front a nyugati német offenzívának adnak, Szerbia, Montenegró és Albánia elsöprése és az a vaskapocs, mely az egész olasz haderőt az Isonzónál és az Alpseknél összefogta, a francia reményeket derekban roppantja össze.

• IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: „A nőstény ördög”, másodszor.

A nőstény ördög.

(Dráma 5 felvonásban. Irta Schönherr Károly. Bemutató előadás.)

Arad, április 14.

Schönherr Károly németül ír, de nem németül. Nem azért, mert osztrák származású, Becsben él és a bécsi írói körök kedvelé-
nem, mert egy írói gondolata sem kéri a német drámai modorom tradícióját, vagy fejlődési irányához. Max Halbe: *Itjusága*, Frank Wedekind: *Tavaszi ebredése* kivételével jelenségek és nem is igen kapcsolódnak a német szellem drámai láncadá, az ezekkel való rokonságot talán Schönherr tagadná meg a legerősebben. Már pedig más hasonlósági esetről aligha számolhatnánk be a *Nőstény ördög*-gel kapcsolatosan.

Schönherr inkább az éjszakai íróknak szellemi rokona. Ibsen, Bjornson solét színei, erős kontúrjai, viharos melységei kerek újra a műveiben. A Hit és Haza szociális igazságaiban épűgy, mint a *Nőstény ördög* durva realizmusában forradalmar szellem dongeli az elavult feltételek lezart ajtóit és pedig formában és tartalomában egyaránt. Famaiban és megírásukban lendületes és merész, a végletekig! Sokszor bantó és durva, talán a való igazság rovására, de sohasem a költői ítélet karára. Írói virtuozitása kétségen felül áll, de sokszor vissza is él a technikai bravurokkal való játékkal, amint az a *Nőstény ördög* három személyében és öt felvonásában világosan meg is látható.

A *Nőstény ördög* voltaképpen az író frivol játéka a közönséggel. Főlényes gesztus, írói erejében gögősen bizakodó virtuós könnyed késtegygyintése a publikum szemé előtt. Három szereplő személyi, cselekvény nélkül, öt felvonáson keresztül lekötöni az ideges közönség figyelmét! Ez volt a célja — semmi más. És vanjuk be, ezt a célját el is érte. A közönség figyelme, voltaképpen maga sem tudja mire; izgatótt, vár valamit, holott nem történik semmi; két egészséges, erős paraszt testének és lelkének harca, várának követelő beszéde: ez az egész! De azt be kell vallanunk, hogy ezen a beszéden keresztül csakugyan átützel a vér lázas mámorra, átpirosítuk a forró test lángabboruit millió sejtje, és a szavak utján átűbörög a követelőző him és nőstény gözzel telített állatiassága.

Az író nevet se ad a személyeinek. Embereknek, asszonyoknak nevezi őket, majd találóan és hűen: *itju* csendőrnék a vasizmu — harmadikat. Ezzel is jelzi, hogy itt nem bő cselekményű drámáról, hanem egy lelki harc

analíziséről van szó. Szerelemről, — a szó biológiai értelmében; egy mindent elperzselő, felégető, megemésztő vágyról, mely minden körülmények között, életen, és halálon át — kielégülést akar.

Akár egyetértünk az íróval, akár nem: bizonyos, hogy amíg beszél: hatalmában vagyunk. Nem annyira tudatosan, mint inkább ösztöneinknél fogva, melynek intenzitását az író nagyon jól kihasználja. De a színészeknek is hálás feladatot juttat. Az asszony nagy írói erővel megrajzolt alakját K. Kápolnai Juliska testesítette meg. Az ő alakja azóta lényegesen eltért az író nőstényördögétől. Kápolnai sok brutalitást elhagyott, sok durvaságon enyhített és sok trivialisitást elcsiszolt. Így: alakítása valószínűbb lett, de a nőstényördög vad és féltelmetes erejét kevésbé éreztük, mint ahogy azt az író akarta.

Várnai a ravasz, felesége szépségét kihasználó, de erőtlen férj szerepében újra pompás alakításainak egyikét nyújtotta. Minden feltételekkel érzésre talált hangot és alkalmat a jellegzetes vonások megrajzolására. Hidvegi emberivé tette az, erőtlől duzzadó, szerelemre éhes, magával is tusakodó határesendőrként alakját. A darabnak legvalóságosabb, de legnehezebben megjátszható szerepe ez. Amíg az asszony csak tüzel, lángol és gondolkodik, tontolgatás nélkül tör a szerelmi cél felé, a határesendőrként akarásának és vonakodásának lelki küzdelme nehéz színészi feladat és tanulmányt érdemel. Hidvegi ontudatja és gondos alakításában megértettük ennek a drámai alaknak valószínűségét és a lelki harc logikus lehetségesét.

Az előadás sima és összevágó volt és ez a rendező Hidvegi érdeme is. A darabot Mórész Zsigmond fordította, világosan és részletező kedvvel.

L. A.

* A színház hírei. *Utolsó itjusági és népies előadás.* Szombaton délután 3 és fél órakor tartja a társulat a szezonon az utolsó itjusági és népies előadást, ez alkalommal a *Bánk Bán*, Katona József történelmi drámája van műsoron előrangú szereposztásban. — *Vasárnapi előadások.* Vasárnap két előadást tart a társulat, mint rendesen, de u. n. 3 és fél órakor egyik legnagyobb sikert aratott operett a *Szibilla* kerül színpadra és este 7 és fél órakor A vén bakancsos és a fia a műszert, Szigeti József legkitünőbb darabját tűzte műsorra az igazgató. A vén bakancsos évek óta nem került Aradon műsorra, úgy, hogy a mai generáció nem is ismeri. E kitünő népszínmű repertoárban a társulat minden tagja részt vesz. A főszerepeket játsszák Z. Várnai Margit, Hepsné, Barics, Várnai, Győző, Polgár S., Herold stb. Előkézzületen: A derek Fridolin legújabb operett. Irta: Georg Okankovszky. Zenéjét szerelte Max Gabriel. A derek Fridolin a bécsi An der Wien színház slágerje. — *Nagy felolvasó-est a színházban.* A háborúban elesettek özvegyei és arvai javára tojónó 18-an Betegh Péter huszáriőrhadnagy nagy felolvasó-estélyt tart vetített képekkel, mely iránt a közönség a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik, nemcsak különlegességénél fogva, de ezáltal először hallunk magyar nyelven tartott olyan tartalmú előadást, melynek tárgya a felolvasónak orosz fogságból való menekülése, három ellenséges fronton keresztül vonuló viszontagságos útja és haza érkezése. A minden tekintetben érdekes estére jegyek előre váltatók a színházi pénztárnál.

* A kulturpalota könyvtára április 15-től 26-ig takarítás miatt zárva.

* A konzul leánya. (Bűnügyi dráma az Urániában.) A tegnapi kiváló vigjáték után a színház ma egy kiváló bűnügyi drámát mutatott be, melynek egyik fő nevezetessége az, hogy a címszerepben a legzebb avéd színésznő: Emilia Sannon jeleskedik. A dráma tárgya is érdekes, amennyiben a szerencsés és szerencsetlen véletlenek összetalálkozásán alapul. A rév konzul egyik kapitánya tiltott dolgokat művel és emiatt a rév hatóság elrendeli 9 hajó üldözését. A konzul leánya megtudja, hogy a hajón, melyre a katonaság sortűzet ad, édesatyja is tartózkodik. Minden gondolkodás nélkül a vízbe ugrik és közli édesatyjával a borszító valót. Csak nagynehezen sikerül az égő hajóról el menekülni és a menekülés munkáját nagyon elősegíti a fiatal hadnagy, akit már rég kiszemelt magának a leány. — *Bölcsődal*, Schildkraut ezidei legkiválóbb nagy alakítása legközelebb az Urániában.

* A kültekei Madonna premierje. (Mia May az Apollóban.) Kéves mozdarábba vittek több színt, meleg emberi érzést és megdöbbentőbb életműzólát, mint az Apolló-színházban ma este komoly sikerrel bemutatott drámába. A darab címe (A kültekei Madonna) kitejezője és megkapóan leoldozott cselekménynek. Mia egy szegény kültekei munkásleány éli át a bűnbánó Madonna sorsát. Egyetlen meggondolatlan percének átkat szenved egy egész életet át, amíg a halál meg nem váltja szenvedéseitől azoknak közelében, akiket a legjobban szeretett és akitől balsorsa szakította el. Az élet kálváriáját járó nő szerepében Mia May, a hamarosan nagy népszerűsége szertevő mozdiva tökéletes alakítást nyújtott. Szinte magával ragadta a közönséget, amely vele szenvedett és vele örült rövid boldogságának. A dráma kiállítása nívós művészi munka, amely nagyban emeli a kép értékét. A premier publikuma, amely utolsó hetig megtöltötte a nézőteret nagy elragadtatással nyilatkozott „A kültekei Madonna filméről.” Az új műsor többi száma is a közönség tetszésével találkozott. Megszombaton és vasárnap kerül vetítésre ez a műsor.

* Vasárnap az Erzsébet mozgószínház egy szenzációkban gazdag artista-sláger, a „Lúzkirálynő”-t mutatja be közönségének Einar Zangenberggel és Johanna Zangenberggel a főszerepben. Legközelebb a „Péter filmek” 3 felvonásban, melyet hős katonáink a belgrádi konak titkos filmraktárából zsákmányoltak egy 3 felvonásos detektív-sláger és egy aktuális vigjáték kíséretében Aradon először húsvét mindkét napján kizárólagos joggal kerülnek bemutatásra. 171

* Kiváló ujdonságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműközlönyében. 139

Cséplőgép-kezelők szabadságolása. A polgármester felhívja az érdekelt gazdák közönségét valamint az arató és cséplőgép tulajdonosok figyelmét hogy az arató és cséplőgépek kezeléséhez szabadságoltatni szándékozik hadbavonult egyének címére a szabadságoltatás jogaimét igazoló iratokat az eredeti okmányok esetleges elkallódásának kikérülése végett lehetőleg hiteles másolatban már most jó előre küldjek el, hogy az arató és cséplőgépészek általános szabadságoltatásáról intézkedni fogó kormányrendelet megjelenése után az igényjogosultak késedelem nélkül azonnali szabadságoltatottak legyenek.

Megvesztegetett és csempész román államférfiak.

(Ötvenezer lei a pénzügyminiszternek. — Botrány a román kamarában.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, április 14.

A kamara ülésén újabb izgalmas vita volt Costinescu pénzügyminiszternek a cukorkartellben való szereplése és a csempészeti botrány miatt, a melyben egyik miniszteri kijelentés szerint nagyjású férfiak, képviselők és nagybirtokosok részesek.

Az ülés megnyitása után elsőnek dr. Gosinescu képviselő, a pénzügyminiszter fia szólalt föl. Az egyik legutóbbi ülésen, mondta, a pénzügyminiszter személyesen felszólította Cuza képviselőt, hogy a cukorkartell borítékban ötvenezer leit adott át a pénzügyminiszternek személyes részesedése címén s a pénzügyminiszter az összeget visszautasította, mert kevésnek tartotta. Cuza azonban bizonyítékok helyett csak újabb kijelentéseket tett, hogy így azt a hitet keltsse, mintha a pénzügyminiszter valóban megtette volna azt, a mivel vadolták.

Cuza: Vannak bizonyítékaim.

Costinescu dr.: Ilyen kijelentésekkel csak azt bizonyítja, hogy ön lelkibeteg. (Nagy zaj az ellenzéki padokon.)

Cuza (gúnyosan): Mint orvos mondja ezt?

Costinescu dr. (ingerülten): Igen, mint orvos.

Jonescu Viktor: Costinescunak igaza van.

Costinescu dr.: Cuza állításai valótlanok. A pénzügyminiszter még akkor lépett be a cukorkartellbe, a mikor nem volt aktív miniszter.

Cuza szólalt föl ezután s kijelentette, hogy azok a bizonyítékok, a melyeket már eddig is előterjesztett, elégségesek arra, hogy a pénzügyminiszter szereplését mindenki tisztán lássa. A pénzügyminiszternek aktív része van a cukorkartellben s ez minden körülmények között összefüggésben miniszteri állásával. Fontartja és újra hangsúlyozta, hogy a pénzügyminiszternek ötvenezer leit kaptak föl részesedés címén s a miniszter ezt elutasította, mert kevesette az összeget.

Cuza szavai élénk izgatottságot okoztak a kamarában. Az elnök bejelenté, hogy befejezettek tekinté a pénzügyminiszterről szóló vitát s fölfüggeszti az ülést. Rövid szünet után ismét megnyitják az ülést.

Tak Jonescu szöve teszi a csempészet dolgot s kijelenti, hogy Mortzun belügyminiszter múltkori szavaiból az tűnik ki, hogy a csempészesben nagyrangú személyek is résztvettek. Az ilyen nyilatkozat alkalmas arra, hogy megrendítse az emberekben a teljes személyek irányában való bizalmat. Szomorú dolog, hogy nagyjású emberek a meggazdagodásért még csempészésre is adják magukat. Az ország nyugalma érdekében, mint Marghioman, ő is parlamenti vizsgálat megindítását kéri ebben a dologban.

Mortzun belügyminiszter kijelenti, hogy nem mondotta azt, hogy névszerint ismeri azokat, akik a csempészésben résztvettek, csak annyit mondott, hogy hallomásból tudja, hogy nagyjású személyeknek is van köztük hozzá.

Arion Virgil szólalt föl ezután a Marghioman-párt nevében s újból kérte parlamenti vizsgálat megindítását.

Végül Bietianu miniszterelnök összefoglalja az elhangzott felszólalásokat s a következőket mondotta: Mortzun belügyminiszter

világosan kifejtette a tényállást s már kijelentette, hogy a kormány meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket. Az eddigi tapasztalatok alapján mondhatja, hogy sok tettes nem is mérlegeli cselekedetének súlyát. Biztosítja a kamarát, hogy a bűnösök nem maradnak büntetés nélkül.

Kéri az ellenzékét, hogy álljon el a parlamenti vizsgálatra vonatkozó kívánságától

Ezzel az ülés véget ért.

Bukarest. A félhivatalos Viitorul erélyes hangon ki kell a bukaresti russzofil lapok ellen, amelyek lelkiismeretlenül agítálnak a bolgár követ ellen.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik Bukarestből: Az entente Radio néven új távirati ügynökséget létesített, amelynek élére a párisi Figaró és a Temps egy-egy emberét küldötték ki Bukarestbe.

Bukarest. Filipeszku felszólította azokat a híveit, akiket az ételmezési bizottságba beválasztottak, hogy ne fogadják el a választást, hogy minden felelősség a kormányon maradjon a Románia jelenlegi helyzetéért.

Bukarest. A Filipeszku párt tagjai köréből eredő hírek szerint Filipeszku kijelentette, hogy a Marghioman partial együtt fog kuzdeni Románia jövőjének érdekében. Mértékelni kell azt a tenyt, hogy ha Románia semleges marad, nem teszi-e kockára, hogy a beketargyalások alkalmával partalogók nélkül marad. Filipeszku kijelentette, hogy minden személyes kérdést natterbe szorit, csaknogy az akció sikerüljön és a part tomoruise után hajlandó lesz elállni attól is, hogy a part vezetését ő ra bizzák.

Athelyezésre ítelt vezető járásbíró.

(Az egyes tárgyalások latványossága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítása. —

Nagyvárad, április 14.

A nagyvárad királyi ítélőtábla ötös fegyelmi tanácsa Lábán Lajos táblai elnök elnökségével két napig tárgyalta Horváth József dr. éiesdi vezető királyi járásbíró fegyelmi ügyét. A vádat Baróthy Pál királyi főügyész-helyettes képviselte. Éiesdi ügyvédek, járásbírók, gyógyszerészek, kereskedők, környékbeli jegyzők adtak színes képet azokról a viszonyokról, amelyek között a vád megszületett.

Az első vád az volt, hogy gorombáskodott a felekkel. Ilyeneket mondott: „Végre is nem gubásokkal tárgyalok”, „azt hiszik, hogy Schwarz humbugjának földi a bíróság, balek a bíróság, hogy ilyeneknek beugorjék”. „Aki ennek ellenkezőjét állítja, az tudja hazudik”. Egyszer azt mondta az egyik alperesnek: „Mondja meg az ügyvédjének, vegye elő az eszt”. Ezeket Földes Mihály dr. ügyvéd, Schwarz Armin, Poynár Miklós dr. igazolták; Dubb Simon pedig azt vallotta, hogy ezen a tárgyaláson olyan jelenetet rögzített a bíró,

hogy az utcán az ablak alatt összeesdült az utca népe. — „Coki,” mondta a járásbíró annak, aki nem tudott magyarul, akár tanu volt, akár felperes, vagy alperes. Ezt Horváth dr. be is ismerte, de csak akkor hasznáta, mikor egyik tanu a másik beszédébe beleszólt, mire ő eoki szóval utasította rendre, mert ugy tapasztalta, hogy ezt megértik.

A Marseillaise miatt is baja volt Horváth dr.-nak. Súlyomköpösten vadászkirándulás volta mult nyáron, oda ebédre ő is kiment és ivott s berugott. Jakabfi Ferenc ügyvéd, akinek szép bass-bariton a hangja, a Marseillaisét elénekelt. A járásbíró erre önkivületi állapotba jutott, jóllehet, előbb hatásos tósztot tartott. Feingrott s az asztalt öklével verve így kiáltott fel:

— Mindenki gazember, aki ezt a nótát énekl!

S mikor Jakabfi ezt visszautasította, tovább folytatta:

— Gazemberek mindnyájan, akik itt vannak.

Ekkor Nagy János járásbíró csillapítani akarta, de Horváth dr. most már ezt kiabálta:

— Gazember az egész társaság!

Mikor aztán Szűcs Aladár uradalmi számtartó, mint gazda, rendreutasította, összeszidta az uradalmi tisztikart, erre Letsch Vilmos erdész neki akart menni, de a járásbíró elaludt az asztalnál.

A társaság aztán Éiesdre ment, a bíró utánuk, ott újból, sértegette őket, aztán elaludt. Horváth dr. azt adta elő védelméül, hogy ő ideges, a francia himnusz éneklése felizgatta s ezért gazemberezte le a társaságot egy dikció betejezésékként, melyet a Marseillaise ellen mondott. Mindenki spicces volt s neki egy pár pohár bor elég, nem ara szavainak és tetteinek. A vendéglőben lerészegedett s ott Schwoy Kálmán telekkönyvezetővel és Mandics Viktor gyógyszerésszel huszonegyzett. Még a Schwoy kártyáira is rakott tétet, de ha veszített, Schwarzal fizettette ki azokat. Horváth dr. ebben nem talált nagy dolgot, mert nem nyerésszkedésből történt. Mikor baj lett az esetből Mangis Viktort megkérte, mondja, hogy nem emlékszik semmire. Ő ezt Schwoyval érszett jóindulatból tette.

A kincstári fa is bajt szerzett a bírónak, mert drágábban adta el, mint vette a kincstár terhére. Horváth dr. jóhiszeműségével védekezett. Fuvarpénzt is számitott fel a bíró, de többet, mint dukált volna. A kaszinóban kártyázott s elfogyott a pénze, hát a szolgától kért 10 koronát kölcsön, de ez nem adott.

A vádlott bíró azzal védekezett, hogy a mágnások is megteszik, amit tett.

A járásbíró személyesen védekezett, nagyon ideges ember benyomását tette, a kinek idegrendszerét a munka alaposan megviselte.

Baróthy Pál főügyész-helyettes vádbeszéde a bírói állás tekintélye s a helyes erkölcsi felfogás érdekében kívánta a büntetést. A méltányosság és megértés hatotta át meggyőző szavait s ennek eredménye az lett, hogy a királyi ítélőtábla fegyelmi ötös tanácsa Horváth József dr. éiesdi járásbíró 200 korona pénzbüntetésre és saját költségén való áthelyezésre ítélte.

Vádlott járásbíró és a főügyész-helyettes felebbezést jelentettek be az ítélet ellen.

Tréfál a vajda.

(Vidám történetek Eötvös Károlyról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 14.

Eötvös Károly, akinek most temetésére készülnek, nemcsak a politikában, az ügyvédi fórumon és az irodalomban vitt nagy szerepet: kiváló egyénisége, sokoldalú tehetsége, jóízű magyar gondolkodása a társaságban is népszerűvé, kedvelté tette. A „vajda”, — amint közvetlen környezeté, legjobb barátai nevezték — hosszú esztendőken át névezetes vendége volt az Abbázia-kávéháznak, ahol késő éjszakáig anekdotázott, mesélte a történeteket „veszprémi liskus koromból”. Betegsége miatt elmaradt a kávéházból is, de tréfái, ötletei nem röppentek el. Molnár Jenő, a jeles újságíró egy kötetre való gyűjtött össze a vajda tréfáiból. Ezek közül valók az alábbi Eötvös-anekdoták is.

(Geografia.) Az iskola. Ez külön témája volt a vajdának. Amennyire áldozta a szakértőket, ép úgy irtózott a copios tanároktól. A nagyemeltánál a magyar iskolákról beszéltek. Eötvös Károly nem alhatta meg szó nélkül.

— Sok ostobaságot tanítanak azokban az iskolákban. De úgy kellene tenni a professzorokkal, mint a pápai presbiter.

— Hát az mit tett? — kérdezik egyszerre többen is.

— A pápai presbiter fia az odavaló kollégiumba járt, — kezdi a vajda. Egyszer csak délelben hiába várják haza a fiút. Nyomban sejtette az apja, hogy bentfoglák ebédre. Nosza elment az igazgatóhoz:

— Hol a fiam? — kérdezte.

— Hát biz a kigyomlód lá it; maradt ebédre.

— Aztán miért?

— Mert nem tudott felelni a geográfiaiából.

— Miből?

— A geográfiaiából.

— Mitől csuda ez? — forlyant föl a presbiter.

— Földrajz, földrajzi tudomány, — világosította föl az igazgató.

— Aztán mire tanít az?

— Arra, hogy melyik országnak mi a fővárosa, hány lakosa van, hívei joglajkozhatnak...

— Ejnye!... Aztán mit nem tudott a fiam?

— Nem tudta megmondani, métré van London, Pétervár, Páris meg Róma.

Az öreg haragosan rázta meg a fejét és kezeltelve mondta:

— Maszkor ilyenit ne tegyenek a fiakkal. Nem kell annak tudni azt a tene sok várost, hiszen nem csavargónak neveltem.

(A gróf és az úgynök.) — Valahol a Dunántúlon történt, talán Veszprémben, talán Zalában, nem emlékszem rá bizonyosan — mesélte Eötvös Károly. — Egy dúsagadag mágnasunk meghozta a megye legismertebb bunszolgáit, mondjuk Weiss Izsákot. Aug néhány perc alatt megkötötték az üzletet, amit Weiss pár hónap múlva lebonyolított. Aztán jelentkezett a grófnál.

Nagyon elöregült volt, alig merte kibőgni a szerencsétlen, hogy erre az üzletre tízezer forintot ráfizelt.

— Arról én nem tehetek, — felelte szárazon a gróf.

— Pardon, bocsánat, méltóságodnak csak tudni kellett...

— Miért vállalta el akkor?

— Már hogyne vállaltam volna el? Az a mesterségem. De azt hittem, valami kis hányom-

lesz belőle. Ahelyett ráfizettem. Tízezer forintot. Azt hiszem be fogja látni a méltóságos gróf ur...

— Dehogy is látom be. egyáltalán nem látom be. Miért kötött velem üzletet?

— Mert azt hittem, — vágta ki élesen Weiss Izsák — hogy egy igazi magyar mágnással van dolgom.

A gróf nem hökkent meg.

— Lássá, ezt rosszul tette. Arra kellett volna gondolnia, hogy Weiss Izsákkal van dolga.

(A bécsi márvány.) Bécsben járt a Vajda. Természetesen ott is pesti híveivel kötötte az utókat. Akik ismerték a császárvárost, sorra mutogatták neki a nevezetességeket. Eötvös Károly csak nézte, nézte. Nagyon keveset mondani valójában. Érezni lehetett, hogy valami nyomja a lelkét.

— Nézd csak, Károly bátyám, — mondja az egyik öccsére — ez itt a Reichsrath.

A Vajda megállt.

— Szép márványfigurái vannak, — mondja a másik kiserő.

— Ünnem, — szólalt meg most a vajda, — ismertem azt a márványt már magyar vereztek-korában.

(Wagner.) Wagner és a külföldi zene egészen külön fejezet. A vajda akkor volt elemében, ha a nagy német zeneköltőt lepakondíázhatta, ha kiutathatta róla, hogy a legutolsó faluvégi cigány kisujjában is több a zenei tudomány. Valaki megkérdezte tőle:

— Aztán hallottad-e legalább, Károly bátyám, csak egyszer is azt a Wagner?

— Hallotta a... majd mit mondok... — füstölgött az öreg.

— Pedig egyszer végig kellene hallgatni egy Wagner-operát, akkor tudnál csak fogamat alkotni a német muzsikáról.

Oda se hederített a Vajda. De Wahrmann József, meg Perl öcsém addig nem nyugodott, míg el nem vették az öreget a Operába. Wagner „Parafá”-ját játszották. A Vajda nagy figyelemmel hallgatta az előadást, hívei már-már azt hittek, hogy aapósan megváltozott a Wagner-ről való véleménye. Az öreg azonban nagyon óvatos volt, nem foglalt állást se jobbra, se balra.

Már az Abbázában voltak, mikor Wahrmann — egy kicsit bátorisan — megkérdezte tőle:

— Aztán, hogy tetszett ez a Wagner-muzsika vajdám.

Eötvös elgondolkozott egy kicsit, aztán a foga sövénye mögül szaporán adta ki a szót:

— Hát a kuruc-zene is zene, a Wagneré is zene, min; ahogy a Blaháné hangja is hang, meg a hortyogó ember hangja is hang.

Pont. Wagner-ről az egész este nem mondott többet.

(... de megmondom) 1909. tavaszán Bámfly Dezső báró nagy beszámolóbeszédet mondott Szegeden a Tisza-azalóban. Vele volt Eötvös Károly is, akit épp úgy szerettek a nagy-alföldi városban, mint a Dunántúlon. Persze, hogy beszélnie kellett. És beszélt is a vajda lényesen, ragyogóan. Csupa ötlet és móka volt. Egyszer csak komor, mélyített hangon a következő fordulattal bilincselte le hallgatóságát:

— Sulys, nehéz napok előtt állunk. Talán csak kormányválság, talán pártválság, de lehet, hogy alkotmányválság előtt. Hogy mi lesz, senki se tudja, Wekerle se tudja, én se tudom, — de megmondom.

Persze háromgó deréktség szakította félbe a vajda jóslatát.

Megdrágul a gáz Budapesten.

(A főváros gázgyára kénytelen emelni az arakat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, április 14.

A háború hatásait csaknem minden háztartási cikk és anyag áránál látjuk, nagy ritkaság az olyan kivétel, mint a gáz, amelynek ára még mindig a régi, a békés idők ára. De nem sokáig marad ez így. Budapesten már közel vannak ahhoz, hogy a gáz árát is fel-emeljék.

Sok németországi városban már a háború előtt is drágább volt a gáz, mint Budapesten, a háború alatt pedig csaknem minden nagyobb német város fölemelte a gáz árát, vagy pedig most készül fölemelni. A fővárosban a világító gáz ára köbméterenként 20 fillér, ezzel szemben Lipcse, Magdeburg és Nürnberg városok 21 fillérért, Würzburg 23.4 fillérért, Augsburg pedig 25.7 fillérért adta a gázt, az ipari gáz pedig, mely Budapesten 16 fillér, Händverben és Karlsruhéban 16.4 fillér, Danzigban 17, Darmstadtban, Wiesbadenben és Augsburgban pedig 18.2 fillér. A statisztika szerint százezer német városban 23.4 fillér a világító gáz ára, tehát 3.4 fillérrel drágább a budapestinél, az ipari gáz pedig százhuszonnyolc német városban 17.5 fillérbe kerül, sőt a bécsi gázgyaré is 17 fillér volt már békeidőben. Ezek a számok a békés idők számai, a háború alatt a legtöbb német város tetemesen emelte a budapestinél már ugyanis magasabb gázárakat és most éppen a berni gázgyár készül egy nagyobb áremelésre.

A pesti gázgyár, mint városi intézmény, nem használta ki a háborús konjunktúrákat, nem emelte hasznónövelés céljából az árakat, de a múlt év végén már mutatkoztak az anyagbeszerzés nehézségei, ami a gázgyárnak csak 1915-ben félmillió korona többletköltséget okozott. Ez a többlet 1916-ban természetesen horribilis módon meg fog növekedni. Ezen kívül a munkaerő drágulása is hozzájárult a termelés drágulásához.

A gyár mindenképpen azon volt, hogy az áremelést kikéftülje, amit a pesti kokszárak is igazolnak. A külföldi gyárak a kokszárakat már a múlt év őszén emelték, a budapesti gázgyár azonban meghagyta a régi árakat, a diokokoz metermázsáját az egész télen négy korona husz fillérért, a darabos koksz mázsáját pedig négy korona negyven fillért árusította, aminek az lett a jótékony következménye, hogy elhárította a szénuzorások kapzsiságát. A konjunktúrák azonban az ideit a gázgyárat is az emelésre kényszerítették. Méréselt emeléssel négy korona ötven fillérben egységesen állapította meg mindkét fajta koksz árát, holott vannak magyar városok, ahol öt korona ötven fillér, sőt hat korona a koksz metermázsája. Értesülésünk szerint a koksz árának emelését valószínűleg még április havában követni fogja a gáz árának meréselt emelése.

Az igazgatóság több alternatív tervet dolgozott ki és az előkészítési munkálatok ma már annyira előrenyomultak, hogy a tervek rövidesen a gázgyár igazgatósága elé kerülnek a minua valószínűség szerint még áprilisban módjában lesz a tanácsnak és a világítási bizottságnak egy kész áremelési javaslattal foglalkozni. Ha a közgyűlés is szankcionálja a javaslatot, akkor még a nyár eljötte előtt drágábban tüetik a gázt is Budapesten.

Az entente katonai tervei görög földön.

(Visszautasított követelések. — Észak-Epirus sorsa. — A görög kormányválság.)

Baját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 14.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A görög kormány a leg-határozottabban elutasítja az entente ama kívánságának teljesítését, hogy a patras-athén-lorisszal vasutvonalat átengedje azon célból, hogy azon szerb csapatokat szállítsanak Kerfu szigetéről Patraszra és Szalonikiba. Vezető körökben minden eszközzel meggátolják az entente ezen tervének keresztül vitelét, amely azonos volna Görögország teljes katonai megszállásával.

Az entente követelése.

Bukarest. A Seara konstantinápolyi tudósítója a négyes entente Görögországgal szemben való terveiről jótórából a következőket jelenti: Az athéni angol követ március 31-ikén megjelent a görög miniszterelnöknél a négyesszövetség nevében jegyzéket adott át neki, amelyben a következő követelések voltak:

1. Görögország adja beleszűrését ahhoz, hogy portugál csapatok görög területen partraszállhassanak. 2. Görögország álljon el északi Epirussal anektálásáról a vonja vissza Santi Quarantiban lévő csapatait. 3. A négyes entente államainak kötelekbe tartozó hadköteleseket, a kik Görögországban élnek, adják ki a négyesszövetségnek. Engedjék meg az angoloknak és franciáknak, hogy a szalonikii postahivatalokban ellenőrző szolgálatot rendezzenek be. 5. Ha Görögország az említett négy pontban főlőrelt kívánságokat teljesíti, Anglia három elfoglalt görög szigetet visszaad Görögországnak. A jegyzék különösen súlyt vetett arra, hogy Görögország tartózkodjék az olaszokkal való minden ellenségeskedéstől és járuljon hozzá a portugál csapatok partraszállásához.

Az angol követ látogatása után Szkuludisz miniszterelnök nyomban miniszteri tanácskozást hívott egybe, amelyen a vezérkari főnök is résztvett. A tanácskozás rövid ideig tartott és a kormány pontonként visszautasította az entente valamennyi követelését. Most nem rég Anglia Mahon tábornokot küldte Athénbe, hogy a görög kormányt megpunítsa. Mahon még most is Athénben van, és bizonyos, hogy ő is kudarcot fog vallani, és a görög kormány nem fogja megmásítani elutasító válaszát.

Görög—olasz vetélkedés Észak-Epirusért.

Luganó. A Corriere della Serának jelenti Athénből: Miután Észak-Epirusnak Görögország által annak idején történt bekebelezése ellen az érdekelt hatalmak nem emeltek kifogást, a kormány új dekrétumot bocsajtott ki, amelyben véglegesíti a bekebelezést. A négyesszövetség követel együttes jegyzékben felvilágosítást kértek a görög kormány ezen lépéséről.

Athén. Mombelli olasz katonai attasé visszatérve Olaszországból ki-

jelentette, hogy Itália kénytelen lesz katonai célokra való tekintettel Epirus északi részét megszállani. A görög területet nem akarja egyelőre bekebelezni, azonban nem tűri el, hogy a görög kormány Epirus északi részére is kiterjessze hatalmát. Mombelli megafolja azt a hírt, hogy Olaszország Londonban ígéretet tett, hogy részt fog venni a Balkan-akcióban. Olaszország meg akarja őrizni továbbra is cselekvési szabadságát.

Athén. Északepirusban a határon az olaszok nagyobb csapat eltolásokat végeznek. Hogy ezeket a csapatmozdulatokat megfigyelhessék, a görög őrséget a határ mentén újból megerősítették, és fényszórókkal szerelték fel. Tepeláninál újabb olasz csapatokat szállítottak partra. Valóban szintén új csapatok szálltak partra. A görög repülők naponta végeznek telderítő szolgálatot, hogy rá jöjjenek a csapatmozdulatok céljára.

A görög kormányválság.

Athén. A görög kormányválság már részben megszűnt, mert Dragumis pénzügyminiszter visszalépése esetén Rhallis vállaltá a pénzügyminiszteri tisztséget. Dacára az entente minden agítálásának és Venizelos minden izgatásának, a görög kormány továbbra is fenn akarja tartani a semlegességet. Ha a mostani kormányt egy Zaimis-kabinet váltaná fel, akkor is megőrizné Görögország a semlegességét és ha meg oly rossz anyagi helyzetbe kerül is, akkor sem fogja leszerelni a hadseregét.

London. A Timesnek jelenti Athénből: Szkuludisz utódjaként Zaimist emlegetik és ha ez lemondana a megbízásról, akkor mások nézetei szerint Rhallisnak vannak kilátásai a miniszterelnökségre. A görög kormány eltiltotta a semleges és a hadviselő államok alattvalóinak, hogy Görögországon át utazzanak.

Athén. Kormányválság nem áll küszöbön, mert a kamara és a kormány között tenntartás nélkül való egyetértés uralkodik arra nézve, hogy az eddig folytatott semlegességi politikát minden tekintet nélkül folytatni kell.

Athén. A görög kamara képviselői körében mozgalom indult meg, hogy a kormányt kényszerítsék arra, hogy erős csapatokat szállítson Krétára és Koriuba és adjon parancsot arra, hogy Epirus ellen előrenyomuló olasz csapatokat visszaszorítsák.

Nyomtatvány rendelők

szíves figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papíráruk rendkívül emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

Burgonyaért szappan.

(A város csere üzlete. — Visszaterés az ősi formákhoz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 14.

A háboru alapján véve, a Zeppelinek és a tengeralattjárók korszakában is, a legprimitívebb emberi, társadalmi intézmény. Semmi más, mint az ökológia egyik formája. A háboru ezért kényszeríti az embert és az államot is, hogy visszatérjen a legősibb, a legtermészetesebb és primitív eszközeihez, ha a háboruban meg akarja állni a helyét. Az államnak kommuizálnia kell az élelmiszer forgalmat, központosítania kell mindent és neki kell egy központból intéznie a szántást, a vetést, nehogy a magára hagyott ember éhen pusztuljon el. A háboruban ezért van nagy értéke mindennek, ami anyag és ezért csökkenik a vásárló ereje a legráftalább forgalmi eszköznek, a pénznek.

Ennek a primitívitásnak, az ősi természet-hez való visszatérésnek klasszikus esete foglalkoztatta ma Arad közéleti bizottságát, Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében. Egy nagy osztrák szappangyáros, az augsigi Schicht azt az ajánlatot tette a városnak, hogy vegyen tőle ötven métermázsza szappant, de ne fizesse ki pénzzel, hanem adjon érte burgonyát. A szappan ára 462 korona métermázsánként.

A bizottság alapos számítás után elfogadhatónak találta az üzletet és azt javasolja a tanácsnak, hogy kérjen a földmiveltésügyi minisztertől 12 vaggon burgonyára szállítási engedélyt. Ebből hat vaggont átenged a szappanért, hatot pedig Aradon ad el. A város a burgonyát 16 koronával számlázza a gyárosnak és a termelési helyen feladva az ő telelőségére szállítja.

Több aradi pékmester azt a panaszt juttatta el Varjassy Lajos polgármesterhez, hogy noha már évtizedek óta aradi iparosok, mégis olyanokat részesítenek a liszt elosztásnál előnyben, akik alig vannak néhány esztendeje a városban. Ezeknek a lisztelosztási arány száma nagyobb, mint az övék.

A panaszokkal a bizottság foglalkozott és úgy találta, hogy a kapitányi hivatal által megállapított arányszámokat korigálni kell és ezért a tanács utján erre felszólítják a rendőrséget.

Igen jogos panaszt ismertetett meg a bizottsággal Mülek Lajos dr. is. Rámutatott arra, hogy milyen súlyos károsodás éri azokat az aradi polgárokat, akik a kormány engedélye alapján az elmúlt ősszel gondoskodtak a maguk lisztjéről és a városnak a rekvirálás alkalmából kénytelenek odaadni. Ők a főz lisztet veték 58 fillérért és most csak 51 fillért fizet nekik a város. A kormány direkt megbünteti az előrelátást. Az ilyen rendelkezések az eredménye az, hogy a Gazdák Szövetségének az ülésén — mint a hivatalos tudósítás is megírta — kijelentik, hogy a jövőben egyetlen egy kormányrendeletnek sem lehet engedelmességet, mert azokból sokszor hiányzik a logika.

Az enők a maga részéről is helytelennek és igaztalanoknak találja ezt az intézkedést és véleménye szerint méltányos is lenne, ha a város megtérítene nekik azt a 1/10, százalékos hasznót, amit a liszt eladásért szed.

Ugyanóság Mülek dr. javaslatára megkéri a bizottság a tanácsot, hogy foglalkozék behatóan azaz a kérdéssel, nem lenne-e tanácsos a depokoráció meggátolása céljából a borju vágás korlátozását kérni a kormánytól.

Két év múlva várnak döntést a franciák.

— Kimerült ország. — Verdun sorsa. —
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 14.

Genf. A legutóbbi időben elhangzott francia jelentésekkel szemben, amelyek a verduni véres veszteségeket tagadják, a Figaro és a Petit Journal beismeri, hogy a franciák ezekben a harcokban nagy áldozatokat hoztak. A Figaro azt írja, hogy Franciaország elérte a határhoz. Eddig Franciaország teljesítette a legtöbbet. Félt, hogy ha Verdun meginog, akkor a németek elsöprik az egész Franciaországot. A Petit Journalban Humbert szenátor fejtegeti, hogy a francia nép teljesítő képességének határához ért el. A végkimerülés fenyegeti az egész országot, elérkezett az ideje annak, hogy a szövetségesek könnyítsenek az ország terhein.

Amsterdam. Epington ezredes a Timesben fejtegeti a háború további eseményeit és megállapítja, hogy az egyes államokban a rendelkezésre álló haderők és tartalékok figyelembevételével kevés a remény arra, hogy ez év végéig a háborúban valami nagyobb változás fog beállani. A döntés csak két év múlva lesz.

Páris. A francia vezérkar április 13-án d. u. 3 órakor jelenti: Verdun környékén az éjszaka nyugodtan telt el. A németek támadási kísérlete, amely tegnap este felé a 304-es magaslapon levő állásaink ellen készülöven volt, nem jutott ki a lövészárkokból. Kétségteljes tüzértől zárt tüzelése és a szomszéd csapatok ütegeinek a malancourt-i erdőben gyülekező ellenező osztagok ellen irányított tüzelése miatt rekedt meg a készülő hadművelet.

A front többi részéről nincs fontos jelenteni való.

Köln, április 14. A Kölnische Zeitung szerint a Corriere della Sera az azt jelenti Párisból, hogy rövid időn belül nagy német offenzíva várható északon és nagy csata az Yser mentén. Az Yperntől a tengerig húzódó szakaszon nagy német tüzértől vontak össze és a német front mögött a belga városokba sok új német csapat érkezett. Az egészségügyi légénységet is megháromszorozták az utóbbi időben.

Anglia általános védkötelezettsége.

(A nős férfiak panasza. — Koronatanács a védkötelezettségről.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 14.

London. A Daily Mail jelenti: Az angol kormányvadászaimut, mert a kormány az általános védkötelezettség kérdését előadta és más megoldást talált.

Rotterdam. A Times katonai munkatársa szerint az angol védkötelezettség kérdése nagy részt megoldást nyert. Asquith kedden bejelenti az alsóházban, hogy a védkötelezettséget a negyvenötödik életévig terjesztik ki és pedig úgy a nős, mint nőtlen férfiakra.

Genf. Az Havas úgynökség jelenti: Sir Douglas-Haig, a szárazföldi angol csapatok főparancsnoka Londonba utazott, hogy részt vegyen azon a korona tanácson, amely György király elnökletével a

védkötelezettség kérdésével fog foglalkozni.

Rotterdam. A Rotterdamsche Courantnak jelenti Londonból: Lord Milner Carstonehoz hasonló indítványt adott be a védkötelezettség bevezetése érdekében. Az indítványt kedden fogja tárgyalni az alsóház. Az ujoncosas és a toborozás kérdésében a kormány ma dönt.

Amsterdam. Londonból jelenti: A nős férfiaknak egy küldöttsége jelent meg ma Asquith miniszterelnök előtt és elpanaszolták, hogy azokat a nős férfiakat, akik lord Derby toborzására jelentkeztek, félrevezették és most a nekik tett ígéretek ellenére katonai szolgálatra behívták. Asquith válaszában kijelentette, hogy a kormány megtartja, amit ígért és a nős férfiakat be is hívták, ez csak félreértésből történt és a kormány el fog követni mindent, hogy ezek a félreértések elő ne forduljanak.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung értesülése szerint Londonban tízezer nőtlen Derby-regutát nem tudnak megtalálni, mert lakásukról eltűntek.

HÍREK.

Botrány az olasz kamarában.

az olasz szenátus tanácsjáról

Budapest, április 14.

Az olasz kamera tegnapi ülésén Carloni szocialista képviselő indítványt terjesztett be, hogy a magántisztviselők fizetési viszonyainak javítására garanciákat adjanak és döntő bíróságokat létesítsenek. Cavazola miniszter az indítvány ellen foglalt állást. Carloni a miniszter válasza után azt kérte, hogy sürgősen legalább a kereskedelmi kamarák kebelében állítsanak döntőbíróságokat, mint ahogy az Milánóban van.

A kormány az ügyből bizalmi kérdést akart provokálni, amire a reform szocialisták azt fejtegették, hogy a kormánynak nincsen joga arra, hogy az ügyből bizalmi kérdést csináljon.

Mikor Diretti radikális a kormány álláspontját akarta fejtegetni, viharos jelenetek törttek ki. Canape reform szocialista felpanaszolta, hogy Salandra nagyon is sokszor veti fel a bizalmi kérdést, akkor is, mint a jelen esetben, amikor általános politikáról azó sincs.

Számos felszólalás után Salandra miniszterelnök emelkedett szólásra és Cavazola miniszter álláspontjára helyezkedve elutasítani kérte az indítványt és kijelentette, hogy csak azért veti fel a bizalmi kérdést, mert a kormánynak szüksége van arra, hogy tekintélyét megőrizze minden tekintetben. Ezután elrendelték a névszerinti szavazást. Amikor Cameroli klerikális, aki előzőleg az indítványt helyeselte, a névszerinti szavazásánál mégis ellene szavazott, a klerikálisok ellen heves kifakadások hangzottak el.

— Gazemberek — kiáltották a klerikálisok felé. — Mindig így teszték.

A szavazás előtt negyven képviselő elhagyta az üléstermet. Az indítvány ellen 254 szavazatot és mellette 78 szavazatot adtak le. Giolitti hívei szintén az indítvány ellen szavaztak.

— A negyedik hadikölcsön kedvező feltételei. Az új hadikölcsön előmunkálatai jórészt véget értek és így annak nyilvános aláírás alá bocsátása előtt már nem áll semmi akadály. Amidőn ezt hivatalosan megállapítják, egyúttal nyilvánosságra kerültek azok a kedvező feltételek is, amelyek egyrészt általánossá teszik az időpontot a hadikölcsön kibocsátására, másrészt pedig a nagyközönséget tájékoztatják arról, hogy jegyzései a lehető legjobb tőkebefektetést biztosítják számára. A jelenlegi időpont alkalmasságának hangsúlyozása az ország gazdasági helyzetére nézve a lehető leghízelgőbb bizonyítvány. Mert nem jelent kevesebbet, minthogy ha a huszónapos háború és három előző hadikölcsön sikeres lebonyolítása ellenére ma ismét a siker biztos kilátásával láthatunk a negyedik hadikölcsön megvalósításához, akkor a mi gazdasági életünk akkora teljesítményre képes, amiről a háború előtt, az idegen kölcsönök bizony sokszor sanyaru évtizedeiben még csak álmodni is vakmerőség lett volna. Ez amennyire jó eső perspektíva a mi számunkra, legalább ugyanannyira keserű lecke ellenségeinknek, akik botorul már csak gazdasági kimerültségüktől várják mostoha hadiaszerencsájuk jobbra fordulását. Ugyanilyen örömmel, mint Magyarország egészséges gazdasági állapotának ezt a hatalmas kidomborodását, regisztráljuk annak a híret is, hogy az új hadikölcsönre történő jegyzések jövedelmezősége mindenben az a rendkívül előnyös marad, mint az előző volt. Leeznek ismét 6 százalékos járadékok, melyeket 97.20 koronán és 5.5 százalékos kincstári jegyek, amelyeket viszont 92.30 koronás árfolyamban bocsátanak ki. Az osztrák-magyar bank részéről pedig szintén érvényben marad a lombard kölcsön eddigi kedvezménye: jegyzésre ki-ki továbbat is a bank kamatlábjánál 1 százalékkal magasabb kölcsönt vehet. Egymagukban ezek a pénzügyi szempontok olyan meggyőző és propagató erővel esnek a mérlegbe, hogy már tisztán ezeknek a révén is a negyedik hadikölcsönnek mindenki az erőinkből kitelő legnagyobb eredményt jósolhatja. Vegyük ehhez még a magyarság izzó hazafias érzését és azt az áldozatkészséget, melyek együttvéve a háború alatt csodálatból csodálatba ragadták a világ népeit. Ugy lesz, amint lennie kell: Magyarország a negyedik hadikölcsön eredményére is ugyanazzal a büszkeséggel tekinthet vissza majd, mint ebben a világháborúban való egész szereplésére.

— A Lovcsen elfoglalójának kitüntetése. Budapestről jelenti telefonon tudósítónk: A király Weber Viktor altábornagynak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Weber altábornagy volt a Lovcsen elfoglalója.

— A sebesültek elszállítására harci szünet. Frankfurtból jelenti: A Frankfurter Zeitung jelenti: A párisi Matin szerint Alfonz király táviratilag fordult a hadviselő államok fejéhez azzal a kérelemmel, hogy létesítsenek megállapodást arra nézve, hogy míg a katonai ambulancia és a vöröskereszt tagjai egy bizonyos időben elszállítják a harcterekről a sebesülteket fegyverszünetet tartanak. Az összes államok hajlandóknak mutatkoznak a javaslat mérlegelésére.

— A Fehér felhő bemutatója és a Vasvitéz. A Kossuth-asztaltársaság Szendrey Mihály szinigazgatóhoz köszönőlevelet intézett a Fehér felhő bemutató előadásának jövedelmeként a Vasvitéz céljaira juttatott ötszázhetvenhárom korona 24 fillér adományért.

— Hartmann bitoros a békéről. Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung haditudósítója a sajtóhadiszállásról arról az ünnepi művéről, melyen Hartman bitoros vett részt, a következőket jelenti: A szertartás egy nagytűzű hazafias ünnepséggé vált, melyen megjelent Vilmos császár is. A templomot egészen megtöltötték a katonák. A mise után Hartman bitoros ezeket mondotta:

— A legbensőbb hálámat fejezem ki a császárnak, hogy részt önjötti venni az istentiszteleten. Jézus Krisztus mondotta, hogyha ketten-hárman összegyűnnek az én nevemben, akkor én is ott vagyok. Ebben az isten házában ma számos katona gyűlt össze az ország atyja körül, akivel együtt imádkoztak. Adja az isten, hogy mielőbb béke legyen a részün. Az együttes imaország bizonyára meghaligatásra fog hatni. Ha azonban isten úgy akarja, hogy továbbra is súlyos áldozatokat kell hoznunk, úgy ebben a pillanatban a katonák katonák tolmácsolójaként az örökös isten rendíthetetlen hűség fogadalmat teszem felséged elé. Isten óvja felségedet és óvja szeretett drága hazánkat.

— Az interurbán telefon. Siket Traján nagyváradi posta- és távirat-igazgató közli, hogy a kereskedelmi miniszter újabb engedélyezte, hogy a már előbb felszabadított távbeszélő központok és az azokhoz csatlakozó törvényhatósági, illetve környékbeli távbeszélő hálózatok előzetes az aradi, kőszvári és temesvári távbeszélő központokkal és az ezekhez csatlakozó törvényhatósági és környékbeli távbeszélő hálózatok előzetesével is mindenteljesen interurbán távbeszélőket is vált-hassanak. A kérdésbe jövő távbeszélő központok a következők: Budapest, Szekesfehervár, Veszprém, Balatonfüredtúrdó, Tapolca, Nagykanizsa, Siófok, Balatonboglár, Keszthely, Szombathely, Balatonföldvár, Kaposvár, Várpalota, Győr, Pápa, Cádómók, Szentgál, Veszprém, Csorna, Sopron, Zalaegerszeg, Sümeg, Losonc, Rimaszombat, Putnok, Miskolc, Balasagyarmat, Ipoyság, Szeged, Makó, Püspöktele, Mezőhegyes, Kiskunfélegyháza, Csongrád, Szentes, Trencsén, Bán, Nagytepolcsán, Pozsony, Nagyszombat, Nyitra, Érsekújvár, Vac, Retság, Érsekvadkert, Esztergom, Léva, Igló, Lőcse, Poprad, Dobsina, Szentiványi-corbátó, Tátralomnic, Kassa, Sátoraljaújhegy, Szatmárnémeti, Nagybánya, Nagyszombat, Kiskőrös, Kalocsa, Eperjes, Bártfa, Bártfátúrdó, Debrecen, Nyiregyháza, Hatvan, Gyöngyös, Kál, Eger, Békéscsaba, Gyula, Kecskemét, Nagyvárad, Beregszász, Munkács, Hegyeshalom, Magyaróvár, Moson, Márkusfalva, Besztercebánya, Rózsahegy, Nagykároly, Salgótarján, Fülek, Varasdin, Csáktornya, Kiszombor, Cegléd, Szolnok, Abony, Nagykőrös, Kisvárd, Dunatúrdó, Paks, Szekszárd, Bonyhád, Pécs, Szabadka.

— Kroatia Szkutariban. Bécsből jelentik: Kroatia vezérezredes, közös hadügyminiszter április elején Szkutariban tett látogatást, megtekintette a helyőrséget, a citadellát és a Tarabos hegy erődítéseit. A lakosság mindenütt nagy tüntetéssel és meleg ovációval fogadta.

— Levél, amelynek nincs gazdája. Tóth Sándor Arad címzéssel Tóth Alajostól levél érkezett orosz fogságból Tetusch nevű orosz városból. Minthogy a levélben közelebbi cím nincsen, a címzettet eddig nem lehetett megtalálni. A levelet a címzett a város bejelentő-hivatalában átveheti.

— Segédszolgálatos ügyvédek a közigazgatásban. Pécsről jelentik: Pécs város leg több ügyosztályában, tisztviselők hadbavonulása folytán megesapant a munkaerő és ezzel szemben a munka, az elintézendő ügyek száma alaposan megsaporodott. Különösen áll ez a közlelmezési ügyosztályra, amely valóság-gal egy századú üzlettel nőtte ki magát. Mindezekre való tekintettel, értesülésünk szerint, Nendtvich Andor pécsi polgármester néhány segédszolgálatos ügyvéd kirendelését kéri a katonai hatóságtól. A segédszolgálatos ügyvédek a törvény értelmében a katonai zsoldjukért volnának kötelesek dolgozni a városházán, Pécs város azonban méltányos akar lenni és némi tiszteletdíjat is utalványoz ki számukra.

— Eötvös Károly temetése. Budapestra jelenik: Eötvös Károly temetésére vonatkozólag még nem történt határozott megállapodás. A temetés rendezését a tovaros vállalta magára és egyelőre az a terv, hogy vasárnap délután ünnepélyesen becszennek a kerpesi-úti temetőben, a honnan elszállítják Veszprémbe, a hol az Eötvös-család sírboltjában helyezik örök nyugalomra. A veszprémi temetés előreláthatólag kedden lesz. Azzal a gondolattal is foglalkoznak a temetés rendezői, hogy Eötvös Károlyt a Nemzeti Múzeumban ravatalozzák fel. Erre vonatkozólag még nem történt döntés.

— Az „Osszetartás“ szabadkőmíves páholy utolsó előadása. Vasárnap délután 5 órakor jelenik meg utolsó ízben a nagy nyitvárosság előtt a szabadkőmíves páholy, hogy a közlelmezés kérdéséről arra hivalt előadó úján tájékoztassa Arad közönségét. Az előadói tisztet Vámos Jenő székesfehérvári állatorvos tölti be, ki előadásának „Az ehes város“ címet adta. Az előadásra belépődji nélkül szívesen látja Arad közönségét a páholy.

— A vak katonáknak. Postautalványon az Aradi Közlönyhöz Hesz Erzsébet Lőkősházi 4. Szabó Pál 33. gyalogezredbeli katona pedig Miklakán rendezett műkedvelői előadás jövedelméből 16 koronát küldött a vak katonák részére. Rendeltetési helyere juttatjuk a két adományt.

— Halálozás. Mélyszégesen megrendítő gyász érte az aradi folyamtermékek hivatal vezetőjét, Finta Lajos muzsika tanácsost: fiatal leánya Finta Sári ma hosszú betegeskedés után elhunyt. A tizenhárom éves szép urileány hónapok óta súlyos beteg volt. Gondos ápolás, a társaságban töltött hetek, a fiatal szervezet minden ellenálló ereje nem birt a romboló betegséggel, ma hajnalban örök alomra hunyta csendesen szemét Finta Sári. A gyászoló család iránt általános részvét nyilvánult meg. Finta Sári temetése szombaton délután négy órakor lesz a József főherceg-ut 21. számú házból.

— Eltelt tejpáncsók. Pár nap előtt a Szabadság-téri élelmiszer piacra a rendőrség élelmiszer razziaát tartott, melyen megállapították, hogy özvegy Sztojin Miklósné, Bogán Szavéta kasszentmiklósi kofaasszonyok és Popin Péterné szabadhelyi kofaasszony egészen sárga ártaalmas rossz tejet árulnak. Ezért mindhármuk ellen megindult az eljárás és Grumáz László dr. rendőrkapitány, a rendőri büntetőbíró vezetje, mindegyiket fejenként háromszáz korona pénzbüntetésre ítélte, mely nem fizetés esetén harminc napi elzárásra változtatható át.

— Értesítés. Grünwald és Moskovitz rövidáru nagykereskedők, tüzeltüket Arad, Boros Béni-tér 22. szám alól József főherceg-ut 1. szám alá, (Viktória Takarékpénztár házába) a városházával szemben, helyezték át.

— Alkalmi ocsó árak a Fischer áruházban. Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyuláször kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweiss harisnya 2.50 kor., gyermek patent és órna harisnya 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkez a gyönyörű matrós sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— Kérelem. Kérjük a n. 6. vásártól közönséget, hogy a nálunk szándékolt vásárt — már a rendes kiszolgálás miatt is — a délelőtti órákban eszközölje. Cipőfőzda, Andrassy-tér 22. Telefon 10-44. 1908

— Underwood-gépiró és gyári mész iskola Zitter és Hollos cégnél, főpostavezetésben. Ugyanott irasmunkák és sokszorosítások a legújanyosabban vállaltatnak. 4004

— Gyermek-kocsik, gyermek-szakkészlet Fischer nagyáruházban 10 koronától 150 koronáig.

— Csomagoló papírok nagyban Kerpelnei. 241

Harci szünet az Isonzónál.

(Pihenő egy szlovén faluban. — A szünet az új harcokra.)

az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Arad, április 14.

Böhm Hans dr., aki kadét rangban a délnyugati hadszíntéren teljesít szolgálatot, az Isonzónál a következő tudósítást küldi a Berliner Tageblattnak:

— Hova! koronázott partvidéki hegyfalhoz lapuva tesszik az a kis szlovén falu, a mely már városos otthonunkká lett. Negyszögletű templomcsomó mered magasan az égre; csúcsát kerek, tündökölő vörös bádogle-dél takarja. Szakasztott olyan, mint a környék többi falusi templomai. Azt lehetne hinni, hogy valamennyit ugyanaz az építőmester tervezte. A falu polgári lakossága csupa asszony, gyerek és aggastyán. A férfiak a csatasorban, vagy hadifuruban vannak, még a „zupan“ (a község biraja) is elment katonának. Hejlettük vagyunk itt mi, a háború sodorta férfiak, hogy rövid időre kipihenjük ezen a helyen a hosszú hónapok óta tartó állóarc fáradságait. Amennyire a szolgálat megengedi, a katonák segítségére vannak az asszony-népnek a karstólinák és vízmosások közé szorult kis szántóföldek, gonddal ápolgatott szőlőskertek megművelésében. Valósággal boldogok ezek a harcban megkeményedett legények, hogy a fegyver agya helyett egyszer megint a békés mesterség szerszámát: a kapa, az aszónyelét, az eke szarvát markolhatják meg. Mert nem kell azt gondolni, hogy a pihenő napjai télienséggel telnek el. A katonai tevékenység a lövészárkok mögötti világban sem szünetel, a még oly harcoddett csapatok sem hagyhatják félbe a folytonos gyakorlatozást, praktikus készülődést az új harcokra.

Itt, pihenő falunk határában például egy dombot fedeztünk fel, amely hajszálig hű mása annak a magaslathoz, amelyért Plavanál sokat harcoltak katonáink. A dombon szépen kiépítettük a plavai magaslathoz valóban meglevő állásaink mását és most úgy gyakorlatozunk, hogy egyik csapatunk védi a „plavai állást“, a másik csapat pedig olaszai tesz és Evvival Avanti Savoya! kiáltással éjszakai rohamot intéz. A vaktöltések puffognak és gyakorlatban újra megtesszük azt, a mit a pihenés előtt valóban tettünk: visszaverjük az ellenséget.

Ez az ellenségesít játszó csapat különben jó ismerősünk a harcokról; ott a szomszédunkban volt az állásuk, sok nélfiz napot küzdöttünk át együtt. Bosznia-hercegovinai gyalogezred és katonái közt bosnyákok, horvát-szerbek, törökök, sőt önkéntes albánok is vannak. Valamennyinél közös a tűz szeretete. Egy kis parázsló rőzsetűz nélkül el sem lehet képzelni ezeket a derék fiukat. Akárhó, akármiyen rövid pihenőre álljon meg masirozó csapatuk, a pihenő első két percében minden szakaszal tellobog a kis tűz, amelynek kezü-

ket melegítik, amely mellett elszunnyadnak. Erőteljes, szép szál legények valamennyien, nem egy közülük dús gazdag ember, akiknek odahaza óriási nyájai, nagy kiterjedésű földjei vannak.

Mult vasárnap a kis templomban „német misét” tartottunk. A szlovén és latin szertartásos mondatok helyett ezúttal német szó, német ének hangzott az egyszerű templomban. Az istentiszteletben aktív részt vevők egész héten szorgalmasan tanultak és próbáltak és úgy vonulnak fel a kórusra, mintha hódítani indulnának. A gyerekarca bosnyák íshadnagy vezényeli az énekkart, a porlepte orgonához pedig egy szőkefürtű bécsi kadét kerül.

A szertartás után hóteherhaju, nagyszakállu agrastyán jelenik meg a szószék lépcsőjén. Remegő kezében papírlapot tart és öreges, szagfoltos szóval olvas arról. A községi „kikiáltó” az öreg és Jenő főherceg köszönőiratát olvassa, amelyben a fenséges ur elismeréssel szól a partvidék lakosságáról, mert önfeláldozásával támogatják harcaiban az Isonzó-hadsereget. A katonák saíve feldobog: az új harcokra gondolnak, amelylyel az alattomos ellenségre lecsapnak és győzelmet aratnak az áruló volt szövetségés felett.

SPORT.

+ A Kinizsi Aradon. Magyarország vidéki legjobb futball-csapata lesz vasárnap délután az Aradi Torna Egyesület vendége. Arad sportkedvelő közönségének már számtalanszor volt alkalmja a Kinizsi kitűnő játékában gyönyörködni és minden esetben ünnepléte legutóbb a fővárosban is fenyvesen szerepelt csapatot. A Kinizsi, ismerve az irányában tanultott rokonszívvet, legkomplettebb első csapatát küldi át az ATE. első csapatá ellen, így alkalmja lesz Arad város közönségének egy élvezetes sporteseménynek tanúja lenni. A márközés az ATE. Óvár-téri pályáján fog lezajlani.

Halodent
Fog-Krém 90 Fillér

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1916. évi április 15-én:

A: Bérlet. A: Bérlet.

A nőstény ördög.
Sz. n. m. u.

Közdote este fél 8 óraker.

Felvezes eszerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Finta Lajos, kir. műszaki tanácsos, neje Vajda Felicia és leányuk Klára maguk és az alólírottak nevében a legmélyebb fájdalomtól lesújtva tudatják, hogy a drága édes gyermek, a kedves testvér és unoka, a jó rokon és barát

Finta Sárka,

április hó 14-én reggeli 1/5 óraker, életének 19-ik tavaszán, a hajottiszenstéségek áhitatos felvétele után csendesen elhunyt.

Felejthetlen drága halottunkat április hó 15-én délután 4 óraker fogjuk a József főherceg-ut 21. sz. grászaházból a róm. kath. egyház szertartása szerint történt beszentelés után a felső-temetőben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra helyezni.

Lelki üdvéért a szent-mise áldozat május hó 2-án d. e. 8 óraker fog a főt. Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni.

Áldott emlékedet nem felejtjük el soha!
Letört reménységünk pihenjen csendesen!

Arad, 1916. április hó 14-én. 21

özv. Dr. Vajda Gézané, nagyanyja. Dr. Vajda Géza, Finta Igoác, Finta Géza, Finta Gábor, Finta Imre, nagybátyjai családjakkal. Vajda Gizella férj. Szőke Rozsóné családjával, Vajda Szeróna, özv. Gergely Jánosné Finta Karolin gyermekeivel, nagynénjél.

Csak azoknak a cigaret-távozónak, kik egészsé-gükre való tekintetből szivesen költének na-ponta 2-3 fillérral többet:

Modiano-clubspecialité
szivarkahüvelyek

Orvosok tanácsára a hüvelyekben sincsen sem bronch, sem asth-nyomás és minden hüvelyben benne van a szivarkahüvely a gyáros aláírása:
I. kényeztetés kedvelőit való papír 10 fillér

Kapható minden 1000 lozsúdben.
6804

Schildkraut:

Bölcsődal.

51

HÖLGYEK!

rendeljék meg az „ERIKA DUPLIX” növényteát Világsteria elismert

páratlan hatásu,

teljesen ártalmatlan. Ara utánvétél és használati utasítással I. Kor. 8.50, II. Kor. 8.50. Centrum „Erika Duplex” Hamburg. Szétküldési mód: esor

„Erika Duplex” Teaexport,

Budapest, VII., Bethlen-u. 6., I. em., 1.

egészséges, kitűnő minőségű, vastag-bőldü metermázsánként.

Burgonya

waggon tételként, étkészésre ki-valóan alkalmas, kapható legjutá-nyosabb árban 641

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.

Millió

ember használja

rekedtség, hurut, elnyűkésedés terek-hurut, fűszasztó és gőrcsés köhögés ellen 2 244

Kaiserfele mellpasztillát

3 „Fenyőjeggyel”

8050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő le-vole a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedésre. — Beyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 50 filléres dobozban.

Kapható: Székely Sándor, Hajós Arpád, Guterl Fül-de, Kelemen, Bruner Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mária, Vojtek Kálmán, Krebe Géza, Berger Gyula, Vajda György, Heis Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogeria, Haas Neelot dro-geria, Tóth A. és Társ. „Anya” droge-ria, Arad. Stedoni Dező gyógyszerár Arad, Zombory János gyógyszerár Szentesen, Adler Lajos Gyula gyögyszerár M-Pécska, Ors Rozsó Pankola, Tóth Károly gyógyszerár Elek, Kránsz Elemér gyógyszerár Oligovác, Zsigmondovics Géza Iris gyógyszerár Lippa, Székely Zoltán gyógyszerár Csérmén, Bauer Károly gyógyszerár Kevernes, Roxim János gyg. Pécska

Kapható minden gyógyszerárban ára 4 Korona

SIROLIN "Roche"

mellbetegecségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőburultban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen csökken.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérzületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Hirdetmény

Tisztelettel értesítjük azon t. vevőinket, akik a jeget raktárunkból vették el, hogy a jegykiadás folyó hó 16-tól kezdve nem a Nádor-utcai raktárból, hanem

további intézkedésig a jeggyárból történik. A jegget reggel 7-9 óráig adjuk ki.

Egy fél tábla jég ára 20 fillér, egy egész táblára 50 fillér, egy méterhosszú 4 korona.

Hatósági jeggyár.

A szépségápolás titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis téglát 1 kor. Nagy téglát 1.80 k.

Rozsnyay Serail krémje nappal használatra. Egy téglát ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszilnekben. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

206—1916. g. sz.

Hirdetmény.

Felhívjuk a marhatartó gazdákat, hogy legelőre bocsájtandó marháikat, lovakat és juhokat április hó 15-étől kezdve

1. a Belváros, Sarkad, Erzsébetváros és Újtelepen lakók a kamarási hivatalban a városkészen.

2. a Sága és Gáiban lakók a gáji alkaptánynál a legelőre való bocsájtás céljából jelentsek be.

A legelőtési díj a beiratás alkalmával fizetendő le.

A gazdasági szék.

A főter legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

k i a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22.

Válódó brünni szövetség

Tavaszi- és nyáriüzem 1916.

A meddig a kőzet tartkívég 3-10 m hosszú úri ruhára (kabát, nadrág, mellény), szoboralkalmazásokat, kőművesmunkákat, sportalkalmazásokat, szoboralkalmazásokat, szoboralkalmazásokat, szoboralkalmazásokat.

Siegel-Imhof, Brünben

Minták legyen és bormentve.

A magánnyelvi előnyei a szövetséget egyenlő a gyárhelyi Siegel-Imhof cégől renomsági jelenleg jelentékenyebb mint másokor. A közeli anyag bevásárlás következtében na is abban a helyszínen vagy a kőzet, vevőinknek a kőzet és a értékes szövetekből dús kiválasztást nyújthat. Minden rendelésnek mintái és pontos leírásait mellékeljük.

7031

Gőzkazán tulajdonosok

figyelmét felhívjuk, kiknek kazánján repedés vagy horpadás van, felelősség mellett javítunk. Repedéseket folt és autogén nélkül, gőzkazánokat nyomtatásra felelősség mellett előkészítünk.

Szíves pártfogást kér

Katkó István és Társa
lakatos és villanyszerelő
Arad, József főherceg-ut 17.

248—1916. g. sz.

Versenytergályalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a járványkórház kibővítésével kapcsolatosan a szükséges kövezés, csatornázás és falkerítés készítésére, a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezeten f. é. május hó 1-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytergályalást tart a munkák következő csoportosítása mellett:

I. Téglafal kerítés készítése.

II. Kövezés és csapadék víz csatorna készítése.

1. A versenytergályaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparágaként engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szőben forgó munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összekötésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel borítottban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőtt 10 óráig a h. polgármesterhez nyújtandók be. Az elkésett, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Ajánlat tehető minden csoportra külön-külön, vagy együttesen a két csoportra.

3. Az ajánlati költségvetési ürlap és a tervmásolatok 1 koronáért a városi mérnöki hivatalban megszerezhetők. Az ajánlatok a végösszegnek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5 százalékos bányapénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó anyagok kizárólag hazai gyártmányúak legyenek.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát 10%-ra kiegészíteni.

7. A város fentartja magának ama jogát, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhat.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenytergályalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

12. Taviratilag beadott ajánlatok és pétéajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1916. április 12-én.

A gazdasági szék.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: **Hajós-féle**

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona 50 fillér.**

Fagydagánatok

stimulálására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara **2 korona.**

Szőrvesztő-Depilior.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona.**

A fenti szeret kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűvel 12 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Kiadóhivatalunkba a következő jellegű levelek érkezik, melyek átvételét kérjük:

- „Tavaszi”
- „Ha majd a béke”
- „Levél egy úri leányhoz”
- „Erdeknélkül”
- „Hübsche schöne”
- „Trio”
- „Háziak”
- „Szép lapok”
- „Fess”
- „Urleány.”

Nyugdíjazott

mozdonyvezető, 66 éves, egészséges, havonta 300 korona nyugdíjjal, közös háztartásra lépne nyugdíjas özvegygel, kinek csekély nyugdíja is van. Levelek Kirschhof Vince, Piski címre küldendők. 1916

ALKALMAZÁST NYER.

Könyvkötő leányok, valamint tanuló leányok felvételnek az Aradi nyomdarszövetés könyvkötészetében.

ALKALMAZÁST KERES.

Elvállal

bármilyen munkát minden második napra, csekély díjazásért, 24 éves felemeltt ember. Leveleket „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba kér. 1919

52 éves

gör. kel. vallású nőlen egyén, magyar, német, román, szerb és tót nyelvismerttel, pusztai gazdaságban, esetleg valamely nagyobb házban mint házmester, azonnali belépésre állandó alkalmazást keres. Szives megkeresést kér: Butár Illés, Ujszentanna, Eötvös-utca 83. szám. 1918

Deutsches Fraulein sucht Stelle in feinem Hause. Adresse in der Administration. 1911

Ügyes vasalónő úri házakhoz ajánkozik. Cím Arad, Kossoru-utca 8. sz. 1916

Idősebb

magános urnőhöz, vagy gyermekek mellé helyben, esetleg vidékre ajánkozik fiatal tisztviselő özvegye. Cím Tauchen Ferdinándné, Világos. 1916

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

egy különbejáratu butorozott szoba, villany és fürdőszobával Karolina-utca 5. 1937

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Egy

három szobás butorozott lakás fürdőszobával, mellék helyiségekkel, esetleg különbejáratu butorozott szobáknak is kiadó. Tiszti házaspárnak alkalmas. Cím a kiadóhivatalban. 1981

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

6 szobás

modern úri lakás, II. em. a város közepén, május 1-re kiadó. Lakás nyilvántartási iroda, Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bérbevétel esetén. 200

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hárs

majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1971

Góliát-gőspres

munkában lévő, azonnala eladó. Vételár 2500 korona. Cím a kiadóhivatalban. 1980

Heringet

ajánl: Färber Lajos Arad. 1921

Gyalogsági tiszt kardot

keresek megvételre, rászósbajttal. Értesítést kérek Aulich-utca 1., Páskuj. 1971

Málnaszörp

kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1920

Legújabb divat-

albumok 1000 modellel 2-50 K. 8 K-ért, 500 modellel 1-80 K-ért kapható „Minerva” Könyvkereskedésében, Dobó-utca 1., Ferenc-téri polg. finiskola mellett. 1081

Tojásos tarhonya

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1921

20 waggon

kifőzött törköly eladó. Bővebbet Petica Lajos nagybírónál Magyarád. 2002

Círok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1829

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

Beszniál

száraz szilva kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1928

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

KÜLÖNFÉLE.

Fuvarozást

elvéllal Herbstein O., Arpád-tér 4. Telefon 261. 1896

Hehs Vasas chinabóra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések- és minden infectióból eredő megbetegedés ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 2-40 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Pompás zamatu rumot készíthetünk a Földes és Hehs-féle Rumessenciából. 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis üveg rumessenciát, ára 80 fillér és kész a legfinomabb, legkellemebb zamatu rum. — Földes gyógyszerár. Hehs gyógyszerár, Bathány-utca. 12

Burgonya

kicsinyben és nagyban kapható, ugyszintén zöldtélle szállításokat elvállalok, spenót, retek, zöldhagyma már kapható. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközök. 1892

Káli Ferenc

Arad, Asztalos Sándor-utca 5. sz.

Király-Mozgó

Ujmikolacán. 1899

Ma szenzációs műsor, 2 nagy sláger kerül bemutatásra. A legújabb háborús híradó.

Zigomár,

a világ legizgatóbb detektív drámája 3 részben, 1500 m.

Kis cukros

3 fölvonásos vígjáték, nagyon kacagtató!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Pestről lehozattam rövid időre a fővárosi „Fortuna”-mozgó konferálóját, ki az előadásokat humorosan fogja konferálni.

Számos látogatást kér tisztelettel Mendi Ede.

A szájuereg torokbetegséget

desinficiálásánál, valamint a bacillusok előlésénél, amely különösen gyermekeknek rendkívül fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, sehoisem nélkülözhető a Formodor tablettá. Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuereget desinficiálja, utólsó igen kellemes. Ara egy porcelán-szelenoének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpát kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szeret készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeháza szemben.)